

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

58-2

BRNO 2017

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 58
Volume 58

Číslo 2
Issue 2

Předseda redakční rady Head of editorial board	Pavel Kouřil
Redakční rada Editorial board	Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski, Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik
Odpovědný redaktor Editor in chief	Petr Škrdla
Výkonná redakce Assistant Editors	Hedvika Břínková, Zdenka Kosarová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová, Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela
Technická redakce, sazba Executive Editors, Typography	Azu design, s. r. o.
Software Software	Adobe InDesign CC
Fotografie na obálce	Stříbrný prsten s kuželovitým butonem zdobený granulací, 9. století. Mikulčice, 3. kostel, hrob 454 (obr. 12, str. 41).
Cover Photography	The silver ring with conical button decorated with granulation, 9 th century. Mikulčice, 3 rd church, grave no. 454 (fig. 12, pg. no. 41).
Adresa redakce Address	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. Čechyňská 363/19 602 00 Brno IČ: 68081758 E-mail: pv@arub.cz Internet: http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html
Tisk Print	Azu design, s. r. o. Bayerova 805/40 602 00 Brno

ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2017
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Copyright ©2017 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

na Moravě, okr. Prostějov“ (ZM ČR 1:10 000, list 24-24-07, 450:288, 451:288, 453:285, 452:283, 450:285). V základových pasech stavby, vyhloubených na jen částečně odhumusované ploše, byly zaměřeny a ověřovány čtyři sídlištní objekty s jen velmi sporadicky se vyskytující keramikou mladší doby hradištní.

Pavel Fojtík

Literatura

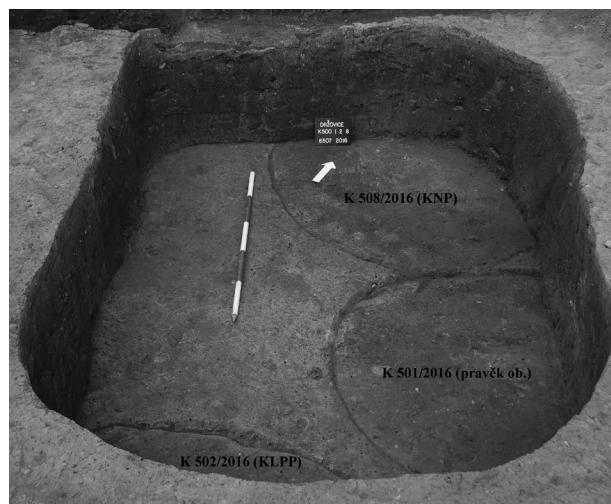
Fojtík, P. 2014: Pravěk a raně historické osídlení katastru obce Držovice, okr. Prostějov. *Střední Morava* 38, 43–74.

Fojtík, P. 2016: *Nálezová zpráva Držovice na Moravě 2016, „Úprava a rozšíření hřbitova v Držovicích, okr. Prostějov“, č. akce 172/16.* Rkp. nálezové zprávy č. j. 449/16. Uloženo: archiv Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Resumé

Držovice (Kat. Držovice na Moravě, Bez. Prostějov), „U hřbitova“/„Díly odvrhoviční“, Parz. Nr. 513/1, 513/2. Frühmittelalter. Siedlung. Rettungsgrabung.

Držovice (Kat. Držovice na Moravě, Bez. Prostějov), „Pastviska“, Parz. Nr. 702/10. Jüngere Burgwallzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

Obr. 18. Držovice, okr. Prostějov, „U hřbitova“. Raně středověký objekt č. 500/2016 a starší jámy rýsující se ve sprašovém podloží na jeho dně.

Abb. 18. Držovice, Bez. Prostějov, „U hřbitova“. Frühmittelalterliches Objekt Nr. 500/2016 mit älteren Gruben ganz unten auf dem lössigen Untergrund.

HLÁSNICE (K. Ú. HLÁSNICE U ŠTERNBERKA, OKR. OLOMOUČ)

„Díly“. Novověk. Ojedinelý nález. Povrchový průzkum.

Během povrchového průzkumu jižně od obce Hlásnice bylo nalezeno zoomorfní držadlo ocílky. Přibližnou polohu nálezů určují na ZM 1:10 000, mapový list 14-44-20, souřadnice 190 mm od Z s. č. a 49 mm od J s. č. Držadlo ocílky je vyrobeno z barevného kovu, nejspíše z mosazi. Na obloukovité podložce se nachází plastika přikrčeného lva s otevřenou tlamou, kterou lze typologicky zařadit k typu II. B1 podle O. Černohorského (2011, 1071, obr. 6). Maximální délka celého výrobku činí 67 mm a váha 15 g. Problematikou datování těchto ocílek se v nedávné době zabýval O. Černohorský, který výskyt těchto držadel klade především do průběhu 18. a první poloviny 19. století (Černohorský 2011, 1084).

Lukáš Hlubek

Literatura

Černohorský, O. 2011: Studie o zoomorfních a antropomorfních držadlech ocílky. *Archeologie ve středních Čechách* 15(2), 1063–1145.

Resumé

Hlásnice (Bez. Olomouc), „Díly“. Neuzeit. Oberflächensammlung. Einzelfund.

HLUČÍN (OKR. OPAVA)

Hrnčířská ulice 8, parc. č. 327. Novověk. Město. Záchranný výzkum.

Zkoumaná parcela se nachází ve východní části města, mezi ulicemi Pode Zdí, původně obíhající městské hradby zevnitř a Hrnčířskou ležící vně. Na základě stojících reliktních hradeb a ikonografických pramenů se předpokládalo, že skrz parcelu původně probíhal hradební pás, tedy hradba s přilehlým příkopem.

Během záchranného archeologického výzkumu prováděného archeologickým oddělením Národního památkového ústavu v Ostravě (č. akce 87/16) bylo po snížení recentních terénů odhaleno zdivo a zasypané sklepy domu při Hrnčířské ulici. Jeho demolice proběhla v 2. polovině 20. století. V zadní části parcely byly zachyceny relikty obdélné cihelné konstrukce hrnčířské pece obsahující pravděpodobně část vsádky. Kolem se nacházely vrstvy obsahující velké množství

keramických zlomků, byly rovněž identifikovány minimálně tři střepišťe. Celou situaci lze, i v souvislosti s názvem přilehlé ulice, interpretovat jako část hrnčířské dílny předběžně datované na konec 17. století, s možným přesahem do století 18. Vedle pece byla směrem do prostoru parcely dokumentována vnitřní strana příkopu hloubeného do písčitého podloží. Snižování terénu bylo z technických důvodů v hloubce 2,7 m od současného povrchu zastaveno, dna příkopu nebylo dosaženo. Sondou bylo zjištěno, že se nacházelo ještě o 1,5 m níž. Hradbu, která se měla nacházet mezi hranou příkopu a ulicí Pode Zdí, se nepodařilo identifikovat. V tomto prostoru byla již zmiňovaná hrnčířská pec, pod ní a v jejím okolí nebyly základy hradby, ani jejich negativ nalezeny. Do prostoru ulice Pode Zdí zasahovaly výkopy pro kanalizační přípojky, rovněž v nich nebyly stopy po městské hradbě zachyceny.

Barbara Marethová

Resumé

Hlučín (Bez. Opava), Hrnčířská Straže 8, Parz. Nr. 327. Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung.

HOLASOVICE (OKR. OPAVA)

Extravilán (parc. č. 1168). Raný středověk. Pohřebišťe. Záchraný výzkum.

Během archeologického dohledu podél železniční trati Opava–Krnov prováděného archeologickým oddělením Národního památkového ústavu v Ostravě (č. akce 16/16) byly na katastru Holasovic evidovány ve výkopu pro elektrické zabezpečení trati neolitické sídlištní objekty (viz oddíl Neolit v tomto čísle) a dva kostrové hroby. V obdélných hrobových jamách orientovaných SZ-JV byli pohřbeni dospělí jedinci v natažené poloze na zádech s horními končetinami podél trupu. Každý z hrobů obsahoval po železném noži, v jednom se našly také stopy ztrouchnivělého dřeva nad i pod klostrou. Hroby jsou součástí většího pohřebišťe, které bylo na místě prozkoumáno v roce 2011 (Hlas 2012) a na základě nálezů je předběžně datováno do 10. století.

Barbara Marethová

Literatura

Hlas, J. 2012: *Holasovice. Cyklistická trasa č. 55 „Slezská magistrála“*. Rkp. nálevové zprávy. Uloženo: Archiv archeologického oddělení Národního památkového ústavu, ú. o. p. v Ostravě, Opava.

Resumé

Holasovice (Kat. Holasovice, Bez. Opava). Unbau-ter Teil der Gemeinde. Frühmittelalter. Gräberfeld. Rettungsgrabung.

HOLEŠOV (K. Ú. HOLEŠOV, OKR. KROMĚŘÍŽ)

Náměstí Svobody, parc. č. 208/16. Středověk, novověk. Město, synagoga. Zjišťovací výzkum.

Lokalizace výzkumu: ZM ČR 1:10 000, list 25-31-04, v okolí bodu 320/12 mm od Z/J s. č.

Úkolem badatelského výzkumu bylo ověření přítomnosti zachovalých reliktnů Nové synagogy, která nahradila již nevyhovující původní tzv. Šachovu synagogu. Jako místo pro stavbu byl zvolen prostor uprostřed jihozápadního konce Malého náměstí. Na tomto pozemku původně stávaly čtyři domy, které byly zbořeny již před rokem 1856. Pro vytvoření projektu byl v 90. letech 19. století vyzván architekt Jakob Gartner, který v té době působil ve Vídni. Ten vytvořil návrh v tzv. maursko-orientálním stylu s románskými prvky. Vlastní stavební práce probíhaly od roku 1892, přičemž k slavnostnímu zasvěcení došlo 3. 9. 1893. K uzavření chrámu nacisty došlo brzy po okupaci. První nezdařený pokus o její vypálení proběhl v noci 24. 7. 1941, kdy byl požár hasiči uhašen v jeho zárodku. Druhý, tentokrát již úspěšný pokus, proběhl v noci 12. 8. 1941. Při tomto požáru měli již hasiči zakázáno zasáhnout a tak celá budova vyhořela. Po následné demolicí zbytků synagogy, byl na jejím místě zřízen park (Klenovský 2005, 98).

Uskutečněný archeologický výzkum sestával ze dvou hlavních pracovních úseků. Jako první byl realizován geofyzikální průzkum v předem vytýčených polygonech. K tomuto účelu byly využity metody ERT (elektrická odporová tomografie) a GPR („georadar“). Na základě neměřených hodnot a také z dřívějších poznatků nabytých během záchraných archeologických výzkumů, byly následně zaměřeny 3 sondy pro vlastní terénní část výzkumu.

Archeologickým výzkumem byl zachycen vývoj osídlení v daném prostoru od vrcholného středověku po 20. století. Nejstarší zachycená komponenta představovala vrcholně středověké osídlení, které bylo doloženo kulturní vrstvou objevenou v sondě 1. Celková mocnost této vrstvy nebyla výzkumem zjištěna, protože v této úrovni byly zachyceny relikty Nové synagogy, jejichž objevení a zdokumentování bylo cílem výzkumu. Další doklady osídlení z daného období byly objeveny v sondě 3 (obr. 19), kde byla prozkoumaná část zahlobeného objektu, který lze interpretovat